

Nr. 9602/23.09.2022

Strategia Inspectoratului Școlar Județean Caraș-Severin privind prevenirea absenteismului și abandonului școlar, 2021-2022.

1. ARGUMENT

Mutațiile din societate și din familia contemporană (problemele economice, problemele de relaționare între părinți și copii, timpul redus petrecut cu familia, suportul social și emoțional redus, supraîncărcarea profesională a părinților sau munca în străinătate, etc.) determină foarte multe probleme emoționale la copii. La acestea se adaugă presiunea grupului, riscul consumului de droguri, metode educative slabe sau inconstante, disfuncțiile în notare, frica de examene, etc., toate acestea constituindu-se în factori de stres pentru elevi, care aleg din păcate fuga de la ore, în cel mai nefericit caz, abandonul școlar.

Prevenirea părăsirii timpurii a școlii este considerată ca fiind deosebit de importantă, în special, pentru a combate consecințele negative ale sărăciei și excluziunii sociale asupra dezvoltării copilului. Preocuparea pentru prevenirea și diminuarea abandonului școlar este privită ca o prioritate a sistemului de educație cu atât mai mult cu cât factorii determinanți ai abandonului se multiplică și diversifică, ca adaptare la contextul social, economic, cultural, profesional din ce în ce mai provocator în care sistemul de învățământ funcționează.

Printre factorii care influențează absenteismul și abandonul școlar, identificăm:

1. *Factori socio-economici:* mediul de rezidență, nivelul de dezvoltare socio-economică a zonei de rezidență, stadiul de dezvoltare a regiunii, rata sărăciei.

2. *Factori de mediu familial:* nivelul de educație, ocupația și gradul de ocupare al părinților, situația financiară a familiei, condițiile de locuit, tipul familiei, sprijinul/indiferența părinților cu privire la educația și activitatea școlară a copiilor, modelul educațional oferit de alți membri ai familiei, gradul de

comunicare in familie, migrația părinților în străinătate.

3. Factori socio-psiho-individuali: genul, etnia, starea de sănătate fizică și psihică, folosirea copiilor la muncă în gospodărie, anturajul, implicarea în activități aflate la limita legii, participarea la educația timpurie, capacitatea de utilizare a computerului și accesul la internet, gradul de încredere în educație, nivelul de informare cu privire la accesul la sistemul educațional, intrarea timpurie pe plata muncii.

4. Factori școlari: rezultatele școlare, integrarea în colectivul clasei de elevi, calitatea relațiilor cu profesorii și cu colegii, absenteismul, experiența repetenției, cultura calității educației.

Alte cauze care țin de contextul școlar specific (inclusiv relația profesor-elev) sunt: presiunea grupului, supraîncărcarea școlară, comunicarea defectuoasă elev-profesor (ironizarea, umilirea elevului), evaluarea subiectivă, frica de evaluare, conflict cu colegii, practici educative percepute de elevi ca fiind nedrepte, frustrante, incompatibilitate între aspirațiile, trebuințele de învățare și oferta educațională a școlii; forma de apărare - împotriva disciplinei excesiv de rigidă și severă, politicile pro-absenteiste ale școlii la elevii din clasele terminale (în școlile de elită").

FORME ALE ABSENTEISMUL

- absenteism selectiv (fuga de la școală este frecventă la o singură disciplină sau doar la câteva discipline);
- absenteism generalizat (fuga de la școală este frecventă și generalizată, prefigurează abandonul școlar);
- căutarea singurătății (reacție la tensiunea puternică întra- sau interpersonală);
- dorința de a fi cu partenerul (la adolescenți);
- dorința de apartenență la grup ("ritualuri de inițiere");
- atitudine defensivă față de autoritatea unui sistem.

2. DELIMITĂRI CONCEPTUALE

Abandonul școlar constă în decizia de a întrerupe parcursul școlar, înainte de finalizarea unui anumit nivel de învățământ. Alte definiții ale abandonului școlar, îl asociază ca demers de părăsire timpurie a unui parcurs educativ, înainte de obținerea unei diplome.

La nivelul sistemului românesc de învățământ, elevii sunt declarați în abandon școlar și scoși din evidențele școlare după trei ani de la renunțarea la frecventarea studiilor, perioada în care elevul are timp să-și reia și continue studiile. Pe de altă parte, indicatorul folosit la nivel național pentru a avea o imagine asupra acestui fenomen, prezentat anual în raportul cu privire la Starea sistemului național de învățământ, este determinat pe baza metodei intrare - iesire, conform metodologiei Institutului Național de Statistica (INS). abandonul școlar și părăsirea timpurie a sistemului de educație reprezintă fenomene distincte; primul se referă la elevii care renunță să mai frecventeze școala (într-un anumit nivel de învățământ), în timp ce al doilea se referă la tinerii dintr-o anumită grupă de vârstă (18-24 de ani) care au părăsit sistemul de educație înainte de a finaliza învățământul obligatoriu și care nu au urmat ulterior un program de formare profesională continuă/calificare (Institutul de Științe ale Educației, 2011, *Copiii care nu merg la școală*);

Prevenirea abandonului școlar constă în ansamblul de măsuri în domeniul educației, a condițiilor socio-economice de utilizare a timpului liber, de facilitare a comunicării, de modelare a comportamentului, de ameliorare a condițiilor de mediu, luat în scopul diminuării (înlăturării) factorilor de risc și de întărire a factorilor de protecție.

3. REPERE LEGISLATIVE

3.1. Legislația Internațională:

- Strategia U.E. Europa 2020 din 3.03.2010/Bruxelles privind creșterea inteligentă, ecologică și favorabilă incluziunii.

3.2. Legislația națională:

- Legea Educației naționale nr. 1/2011 (cu modificările și completările ulterioare).
- Legea nr. 272/2004 privind protecția și promovarea drepturilor copiilor (cu modificările și completările ulterioare).
- Ordinul M.E.N.C.S. nr. 5079/2016 privind aprobarea *Regulamentului cadru de organizare și funcționare a unităților de învățământ preuniversitar*.
- O.M.E.C.T.S. nr. 5555/2011 privind *Regulamentul de organizare și funcționare a Centrului Județean de Resurse și Asistență Educațională*.
- Strategia pentru Reducerea Părăsirii Timpurii a Școlii în România, 2015-2020.
- Strategia Națională privind Protecția și Promovarea Drepturilor Copiilor, 2014-2020.
- Strategia Națională pentru Protecția, Integrarea și Incluziunea Socială a Persoanelor

cu Dizabilități, 2014-2020.

- Strategia Națională pentru incluziunea socială a cetățenilor români de etnie romă, 2012-2020

În iunie 2015, Guvernul a aprobat **Strategia privind reducerea părăsirii timpurii a școlii**, document programatic ce conține mecanisme și măsuri care urmează să fie implementate până în 2020, în scopul reducerii procentului tinerilor cu vârsta între 18-24 de ani care au finalizat cel mult clasa a opta și nu urmează nicio altă formă de școlarizare sau formare profesională. Obiectivul Strategiei este reducerea ratei de părăsire timpurie a școlii cu șase procente, de la 17,3% în 2013 la 11,3% în 2020, atingând astfel ținta asumată de România în cadrul Strategiei Europa 2020.

4. ABSENTEISMUL ȘI ABANDONUL ȘCOLAR ÎN ANUL ȘCOLAR 2022-2023

Fenomenul, de părăsire timpurie a școlii predomină în rândul unor grupuri aflate în situație de risc, cum ar fi tinerii din comunitățile rurale, tinerii provenind din familii cu venituri modeste, romi și alte minorități, precum și elevii care au repetat cel puțin un an sau care au abandonat școala.

La nivelul județului Neamț s-au derulat diverse activități strategice pentru prevenirea și diminuarea abandonului școlar:

- conturarea unei strategii coerente de monitorizare a fenomenului,
- implicarea în proiecte comunitare cu tematica: reducerea abandonului școlar,
- realizarea constantă de studii centrate pe analiza abandonului școlar,
- analiza rezultatelor finale,
- implementarea unor programe de măsuri remediale.

În acțiunile comune întreprinse de Inspectoratul școlar Județean Caraș-Severin cu unitățile de învățământ și cu Inspectoratul Județean de Poliție Caraș-Severin, Inspectoratul de Jandarmi Caraș-Severin, serviciile de poliție comunitară din municipiile și orașele din județul Caraș-Severin, în ceea ce privește absenteeismul și abandonul școlar s-a urmarit, în primul rând, proiectarea unor activități de prevenire și combatere a acestui fenomen. Monitorizarea elevilor care absentează de la cursuri sau care frecventează unitățile de alimentație publică în timpul programului școlar au reprezentat o a doua dominantă a activității comune a partenerilor educaționali implicați în prevenirea și diminuarea acestor fenomene.

Inițiativele școlilor de a identifica factorii de risc, de a monitoriza strict prezența și rezultatele în funcție de nivelul de risc estimat și de a dezvolta/aplica

măsuri care să sprijine aceste categorii de elevi cu risc de absentism școlar s-au dovedit a fi deciziile corecte pe termen lung. Efectul pozitiv a fost amplificat în cazurile în care s-a reușit stabilirea unei comunicări eficiente cu familiile acestor elevi, cât și cu alte instituții care au oferit asistență. Dimpotrivă, școlile care au tratat nediferențiat populația școlară și care nu au urmărit în mod sistematic acest grup țintă au reușit într-o măsură mai redusă să prevină, în cazul acestor elevi, eșecul școlar și renunțarea la educație.

5. ACȚIUNI PRIORITARE PENTRU PERIOADA 2022-2023

- Realizarea unor studii și cercetări anuale, prin instituțiile abilitate (C.J.R.A.E., C.J.A.P.P) privind elevii aflați în risc de părăsire a sistemului de la nivelul fiecărei unități de învățământ). Obiectivele acestor analize statistice și calitative vor viza:
  - fundamentarea cu date statistice relevante a deciziilor de politică educațională orientate spre prevenirea și diminuarea abandonului școlar;
  - oferirea unei diagnoze privind cauzele de manifestare a fenomenului de părăsire timpurie a școlii,
  - identificarea factorilor care generează o rată scăzută de retenție a elevilor în sistemul școlar:
  - identificarea unor măsuri eficiente privind prevenirea și combaterea abandonului;
  - evidențierea riscurilor asociate acestui fenomen, a consecințelor negative ale practicilor pasive, neintervenționiste.
- Analiza situațiilor de risc de părăsire timpurie a școlii în cazul absolvenților clasei a VIII-a neînscși în învățământul liceal sau profesional și adoptarea de soluții individuale pentru integrarea școlară a acestor tineri și colaborarea între directorii unităților de învățământ și autoritățile locale.
- Consilierea rmanagerială a unităților de învățământ pentru întocmirea unor planuri operaționale de prevenire și reducere a abandonului școlar,
- Monitorizarea continuă a frecvenței școlare.
- Monitorizarea elevilor identificați în risc de abandon școlar prin consiliere psihopedagogică, programe de remediere, implicare în activități extrașcolare, colaborare cu familia.
- Atragerea programelor de sprijin financiar prin burse oferite de persoane fizice sau juridice (ex. Bursele sociale / profesionale, stimulente financiare).
- Diseminarea exemplelor de bune practici în prevenirea și diminuarea abandonului școlar ale unităților de învățământ la nivelul județului prin intermediul activităților metodice, a ghidurilor metodologice și a altor materiale de prezentare, promovare sau diseminare.

- Realizarea de acțiuni specifice de consiliere și orientare a elevilor și părinților de către profesorii consilieri școlari în mediul urban și rural (grupuri de consiliere a elevilor aflați în situații de risc, campanii de conștientizare asupra rolului educației, activități de tip *Școala părinților*).
- Creșterea atractivității școlii, prin introducerea de programe extracurriculare (concursuri, cercuri, activități sportive, artistice etc.)
- Promovarea reușitelor școlare și extrașcolare ale tuturor elevilor, prin organizarea unor evenimente publice.

Inspector Școlar General
Prof. Lavinia Carina PRISTAVU

